

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.08.2013, sen. zn. 29 NSČR 67/2013, ECLI:CZ:NS:2013:29.NSČR.67.2013.1

Číslo: 12/2014

Právní věta: Je-li zajištěná pohledávka v insolvenčním řízení řádně zjištěna, pak okolnost, že případně probíhá (pravomocně neukončené) trestní řízení, jehož výsledek by mohl vést ke zpochybnění některého z předpokladů, na nichž spočívá existence zjištěné zajištěné pohledávky, není sama o sobě důvodem k vyloučení postupu dle § 298 odst. 2 insolvenčního zákona (k vydání výtěžku zpeněžení zajištěnému věřiteli).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.08.2013

Spisová značka: 29 NSCR 67/2013

Číslo rozhodnutí: 12

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvence

Předpisy: § 298 odst. 2 IZ

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením ze dne 16. 5. 2012 K r a j s k ý s o u d v Ostravě (dále jen „insolvenční soud“):

1) Udělil insolvenčnímu správci dlužníka Mgr. R. K. souhlas s vydáním výtěžku zpeněžení

a) ve výši 292 187,20 Kč zajištěnému věřiteli č. 3 ČSP, a. s.,

b) ve výši 422 846,68 Kč, zajištěnému věřiteli č. 10 FE, spol. s r. o.,

a uložil insolvenčnímu správci vyplatit tyto částky zajištěným věřitelům do 15 dnů od právní moci usnesení (bod I. výroku).

2) Uložil insolvenčnímu správci podat insolvenčnímu soudu písemnou zprávu o provedeném vydání výtěžku zajištěnému věřiteli do třiceti dnů od právní moci usnesení (bod II. výroku).

3) Povolil insolvenčnímu správci zálohu na odměnu ve výši 17 229,73 Kč (bod III. výroku).

Souhlas s vydáním specifikovaného výtěžku zpeněžení zajištěnému věřiteli č. 10 odůvodnil insolvenční soud poukazem na ustanovení § 298 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), a na to, že pohledávka zajištěného věřitele byla v insolvenčním řízení zjištěna ve výši 10 327 976 Kč (z toho ve výši 10 300 000 Kč jako zajištěná).

K odvolání dlužníka V r c h n í s o u d v Olomouci usnesením ze 31. 1. 2013 potvrdil usnesení insolvenčního soudu v napadeném bodu I. písm. b) výroku.

Odvolací soud - vycházejí z ustanovení § 298 odst. 1 až 3 a § 299 odst. 1 insolvenčního zákona - uzavřel, že insolvenční soud postupoval správně, jestliže výtěžek zpeněžení nemovitostí rozvrhl mezi zajištěné věřitele č. 3 a č. 10, neboť ve prospěch těchto věřitelů byly nemovitosti zatíženy zástavními právy. Zajištěné věřitele insolvenční soud uspokojil v souladu s ustanovením § 299 odst. 1 insolvenčního zákona.

Věřitel č. 10 přihlásil pohledávku vůči dlužníku do insolvenčního řízení ve výši 10 327 976 Kč (v rozsahu částky 10 300 000 Kč jako zajištěnou) a pohledávka byla při přezkumném jednání konaném dne 4. 5. 2010 v plné výši zjištěna včetně práva na oddělené uspokojení ze zajištění nemovitostmi. Odvolací námitky dlužníka, že pohledávka věřitele č. 10 není po právu, měl odvolací soud za irelevantní, s tím, že insolvenční soud je v insolvenčním řízení vázán výsledkem přezkumného jednání a stavem, v jakém byly pohledávky u tohoto přezkumného jednání zjištěny.

Proti usnesení odvolacího soudu podal dlužník dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, uváděje, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla řešena a má být posouzena jinak. Jde (dle dovolatele) o otázku, zda je možné vydat usnesení o vydání výtěžku zpeněžení zajištěnému věřiteli, jehož pohledávka byla zjištěna ve smyslu insolvenčního zákona, ačkoliv probíhá trestní řízení o pohledávce, které může vést k závěru, že pohledávka neexistuje (jelikož vznikla v důsledku trestného činu a smlouva na základě, které pohledávka vznikla, je tudíž absolutně neplatná).

Dovolatel namítá, že je dán dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 1 o. s. ř. (tedy, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci) a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Odvolacímu soudu dovolatel vytyká, že nesprávně pokládal usnesení insolvenčního soudu za věcně správné, ačkoliv v daném případě mělo být rozhodnutí o vydání výtěžku zpeněžení zajištěnému věřiteli č. 10 vydáno až poté, co skončí příslušné trestní řízení.

Probíhá-li jiné řízení o zajištěné pohledávce, které může dospět k závěru, že právní úkon, na základě kterého pohledávka vznikla, je neplatný, není možné vydat usnesení o vydání výtěžku zpeněžení zajištěnému věřiteli a je nutné vyčkat příslušného konečného rozhodnutí v rámci trestního řízení (pokračuje dovolatel).

Obdobná situace může podle dovolatele nastat, i když zjištěná pohledávka zajištěného věřitele nebude uspokojována, jelikož nic nebrání tomu, aby insolvenční správce následně podal odpůrčí žalobu na neúčinnost zástavní smlouvy; v případě úspěchu nebude možné pohledávku uspokojovat jako zajištěnou. Potud dovolatel obdobně odkazuje na rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 1. 2011, sp. zn. 10 Cmo 183/2010. Jde o usnesení č. j. MSPH 88 INS 3125/2008-C5-4, 10 Cmo 183/2010-56, v němž Vrchní soud v Praze uzavřel, že rozhodnutí, jímž insolvenční soud určí, že právní úkon dlužníka (...) je neúčinným právním úkonem, má ten důsledek, že pohledávka insolvenčního věřitele (byť zjištěná) opírající se o takový právní úkon, se v insolvenčním řízení neuspokojí.

Insolvenční správce má ve vyjádření napadené rozhodnutí za správné a navrhuje dovolání zamítnout.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

S přihlédnutím k době vydání dovoláním napadeného usnesení je na danou věc uplatnitelný insolvenční zákon ve znění účinném do 31. 7. 2013, tj. naposledy ve znění zákona č. 399/2012 Sb.

Podle ustanovení § 7 odst. 1 insolvenčního zákona pro insolvenční řízení a pro incidenční spory se použijí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení.

Pro rozhodnutí vydaná v insolvenčním řízení jsou tudíž ustanovení občanského soudního řádu o přípustnosti dovolání přiměřeně aplikovatelná dle § 7 odst. 1 insolvenčního zákona.

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (v aktuálním znění) se podává z bodů 1. a 7., článku II., zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Dovolání v této věci je přípustné dle ustanovení § 237 o. s. ř., když napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky (dovolatel formulované), která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

Podle ustanovení § 298 odst. 2 insolvenčního zákona výtěžek zpeněžení po odečtení nákladů spojených se správou a zpeněžením a po odečtení částky připadající na odměnu insolvenčního správce vydá insolvenční správce se souhlasem insolvenčního soudu zajištěnému věřiteli.

Podle ustanovení § 201 insolvenčního zákona, ve znění účinném v době, kdy se konalo přezkumné jednání o pohledávce věřitele č. 10, pro věc rozhodném, nevykonatelná pohledávka je zjištěna a) jestliže ji nepopřel insolvenční správce, b) jestliže insolvenční správce, který ji popřel, vezme své popření zpět, nebo c) rozhodnutím insolvenčního soudu ve sporu o určení její pravosti, výše nebo pořadí (odstavec 1). Vykonatelná pohledávka je zjištěna, nebyla-li včas podána žaloba podle § 198 nebo byla-li taková žaloba zamítnuta anebo řízení o ní skončilo jinak než rozhodnutím ve věci samé (odstavec 2).

Na tomto základě Nejvyšší soud uvádí, že je-li zajištěná pohledávka v insolvenčním řízení řádně zjištěna, pak okolnost, že případně probíhá (pravomocně neukončené) trestní řízení, jehož výsledek by mohl vést ke zpochybnění některého z předpokladů, na nichž spočívá existence zjištěné pohledávky, není v žádném směru důvodem k vyloučení postupu dle § 298 odst. 2 insolvenčního zákona (k vydání výtěžku zpeněžení zajištěnému věřiteli), pro který je rozhodující stav v době vydání rozhodnutí o vydání výtěžku zpeněžení zajištěnému věřiteli. Okolnost, že v budoucnu možná (snad) bude jednání, jež vedlo ke vzniku pohledávky, posouzeno jako trestné, je právně bezvýznamná, jestliže v rozhodné době zde (při řádně zjištěné pohledávce) takového rozhodnutí není.

Dovolatelův úsudek, podle kterého má platit, že jakmile bude příslušné jednání orgány činnými v trestním řízení pravomocně posouzeno jako podvodné, bude to mít bez dalšího za následek (absolutní) neplatnost právního úkonu, o který se opírá zjištěná pohledávka zajištěného věřitele č.

10, nadto neodpovídá judikatuře Nejvyššího soudu na dané téma (srov. např. rozsudek ze dne 18. 4. 2006, sp. zn. [21 Cdo 826/2005](#), uveřejněný pod číslem 36/2008 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, jakož i rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 8. 12. 2010, sp. zn. [31 Cdo 3620/2010](#), uveřejněný pod číslem 70/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243d písm. a/ o. s. ř.), jelikož dovolateli se prostřednictvím uplatněné argumentace nepodařilo zpochybnit správnost napadeného rozhodnutí.